

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 33/2025-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice v konaní vedenom pod ČVS: ORP2-1830/4-VYS-KE-2020 a postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 48T/49/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP2-1830/4-VYS-KE-2020 a postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 48T/49/2023. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie označených práv, prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie a nemajetkovú ujmu v peniazoch a nahradil trovy ustanovenému právnenmu zástupcovi, ktorého žiada ústavným súdom ustanoviť z dôvodu svojej nemajetnosti.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že je v napadnutom konaní okresného riaditeľstva od roku 2020 trestne stíhaný pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Trestného zákona s poukazom na § 122 ods. 10 Trestného zákona. Prípravné konanie bolo ukončené podaním obžaloby prokurátorom Okresnej prokuratúry Košice I pod sp. zn.

1 Pv 375/20/8802 z 27. decembra 2023, z čoho vyplýva ústavne neakceptovateľná doba prípravného konania v trvaní 48 mesiacov. Po podaní obžaloby od 27. decembra 2023 do času podania ústavnej sťažnosti mestský súd v napadnutom konaní ostal úplne nečinný po dobu už 1 roka, keď ani len nenariadil termín hlavného pojednávania. Kľúčovým argumentom sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti je nečinnosť mestského súdu v napadnutom konaní, ktorá trvá už po dobu 1 roka, pričom nedošlo ani len k nariadeniu termínu hlavného pojednávania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatie na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

6. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

7. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom

vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákolvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadenom súde, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

8. Podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej prijatí a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

9. „Zo znenia § 55 ods. 3, ods. 4 a ods. 5 Trestného poriadku vyplýva, že sťažnosť pre nečinnosť je procesný nástroj, ktorý zákon priznáva stranám s cieľom odstrániť prípadné prietahy v konaní súdu tak, že buď priamo súd, proti ktorému sťažnosť smeruje, do pätnástich pracovných dní vykoná namietaný úkon, alebo vykonanie úkonu v primeranej lehote nariadi nadriadený súd, pokiaľ zistí, že podaná sťažnosť je opodstatnená. V konaní o sťažnosti pre nečinnosť však nadriadený súd nepreskúmava vecnú správnosť procesného postupu (a už vôbec nie predchádzajúcich rozhodnutí) súdu, ktorého nečinnosť strana napáda. Takýto prieskum je totiž vyhradený konaniu o opravných prostriedkoch. V konaní podľa § 55 ods. 5 Trestného poriadku posudzuje nadriadený súd iba to, či súd postupuje pri vybavovaní veci riadne, t. j. koná bez prietahov.“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tost/36/2024 z 25. júla 2024).

10. „Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že sťažnosť pre nečinnosť je procesný nástroj, ktorý zákon priznáva stranám s cieľom odstrániť prípadné prietahy v konaní súdu tak, že buď priamo súd, proti ktorému sťažnosť smeruje, do pätnástich pracovných dní vykoná namietaný úkon, alebo vykonanie úkonu v primeranej lehote nariadi nadriadený súd, pokiaľ zistí, že podaná sťažnosť je opodstatnená. V konaní podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku posudzuje nadriadený súd iba to, či súd postupuje pri vybavovaní veci riadne, t. j. koná bez prietahov.“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost/11/2024 z 3. apríla 2024).

11. Z už citovanej právnej úpravy, predostretej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vrátane samotnej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, I. ÚS 293/2022, IV. ÚS 5/2023, IV. ÚS 16/2023, I. ÚS 82/2023, II. ÚS 243/2023) teda vyplýva, že sťažovateľ sa mohol postupom podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku domáhať ochrany svojich označených práv, ku ktorých porušeniu malo dôjsť nečinnosťou mestského súdu v napadnutom konaní, využitím § 55 ods. 3 Trestného poriadku, ktorým mohol dosiahnuť buď vykonanie ním požadovaného úkonu (nariadenie hlavného pojednávania), alebo zaslanie sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku Krajskému súdu v Košiciach, ktorý by bol povinný ju posúdiť podľa § 55 ods. 5 Trestného poriadku a určiť v prípade jej dôvodnosti lehotu mestskému súdu na uskutočnenie namietaného úkonu trestného konania, teda nariadenie termínu hlavného pojednávania, a tým aj zabezpečiť odstránenie stavu nečinnosti, ktorý sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta. Uvedená okolnosť (sťažovateľ prednostne pred ústavnou sťažnosťou nevyužil zákonom mu priznaný prostriedok na ochranu jeho základného práva) je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej

úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.).

12. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

13. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

14. Vzhľadom na závery uvedené v odseku 11 tohto odôvodnenia nebola splnená druhá z uvedených podmienok, pričom dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti nie je ovplyvniteľný právnym zastúpením sťažovateľa, a preto ústavný súd návrhu sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel bez skúmania jeho majetkových pomerov.

15. Na podklade uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde, teda z dôvodu, že návrh na začatie konania je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu